

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

**Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία
Β' Λυκείου - Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών
Σπουδών**

Θεματική ενότητα:

Ισοκράτης, «Περί Ειρήνης» 1-2

Τίτλος:

«ἤκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες»

Συγγραφή: ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Εφαρμογή: ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ &
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

ήκομεν γάρ ἐκκλησιάσοντες

Εφαρμογή σεναρίου

Παπαδοπούλου Μαρία

Δημιουργία σεναρίου

Συμεωνίδης Βασίλης

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Β΄ Λυκείου Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών.

Χρονολογία

Από 26-02-2015 έως 19-03-2015

Σχολική μονάδα

3ο Γενικό Λύκειο Καβάλας

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ισοκράτης, «Περί Ειρήνης», Προοίμιο 1-2

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Ιστορία, Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές εργασίες - Project

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

II. Εικονικός χώρος: κοινωνικά δίκτυα, ηλεκτρονική τάξη, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τους μαθητές προαπαιτούμενο είναι η εξοικείωσή τους με ηλεκτρονικά περιβάλλοντα και διάφορα λογισμικά, όπως επίσης και το να έχουν ξαναδουλέψει σε ομάδες. Το σενάριο τους δίνει τη δυνατότητα να επιλέγουν κάθε φορά τον τρόπο που θέλουν να δουλεύουν, οπότε μπορούν να αντιληφθούν πόσο ενδιαφέρον είναι να συμμετάσχει κανείς στο μαθησιακό σχεδιασμό.

Ο εκπαιδευτικός με τη σειρά του ασκεί συντονιστικό ρόλο και αφήνει χώρο στους μαθητές του να ανακαλύψουν οι ίδιοι πράγματα αυτενεργώντας. Επεμβαίνει όπου χρειάζεται για τυχόν διευκρινίσεις.

Απαραίτητη, επίσης, είναι η υποδομή: είτε εργαστήριο πληροφορικής είτε αίθουσα με διαδίκτυο και φορητούς υπολογιστές.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Βασίλης Συμεωνίδης: «ήκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία. Ρητορικά Κείμενα - Ισοκράτους «Περί Ειρήνης», Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ-

Το σενάριο, παρότι σχεδιάστηκε για να εφαρμοστεί στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας της Θεωρητικής Κατεύθυνσης, Ρητορικά Κείμενα, εφαρμόστηκε τελικά στα πλαίσια των ωρών διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Θεματογραφία, ως αδίδακτο κείμενο. Το σκεπτικό του όμως παρέμεινε το ίδιο. Η αφετηρία του δηλαδή ήταν το γενικό - ο κόσμος για να οδηγηθούμε στο ειδικό - κείμενο. Οι δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας είναι έτσι δομημένες, ώστε να παρέχουν ευελιξία στις ομάδες να ασχοληθούν, ανάλογα με τον αριθμό τους, και με ίδια θέματα. Επίσης, υπάρχει δυνατότητα προσαρμογής στις ιδιαιτερότητες που πιθανόν να έχει κάθε τάξη αλλά στο χρόνο που θα είναι διαθέσιμος.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Παιδαγωγικός σκοπός του σεναρίου είναι να συμμετέχουν οι μαθητές ενεργά στη διαμόρφωση του υλικού βάζοντας τη δική τους σφραγίδα με βάση τα ενδιαφέροντα και τις γνώσεις τους. Επίσης, επιδιώκει την κριτική γλωσσική επίγνωση που βοηθάει σε ποικίλους μαθησιακούς στόχους.

Οι νέες τεχνολογίες παρέχουν τη δυνατότητα στους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στην κατάκτηση της γνώσης διασκεδάζοντας, με βάση τις δικές τους επιλογές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι στόχοι που τίθενται είναι οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν ότι αφετηρία για την επεξεργασία ενός κειμένου είναι ο κόσμος στον οποίο αναφέρεται.
- Να εντάξουν το κείμενο που επεξεργάζονται στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία που έχει η ενεργός συμμετοχή σε πολιτικά ζητήματα.
- Να διαμορφώσουν θετική στάση απέναντι στην αρχαία ελληνική γραμματεία.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να μάθουν να αντιμετωπίζουν το κείμενο ως γλώσσα που θα πρέπει να κατανοήσουν στο σύνολό του.
- Να αντιληφθούν τις βασικές δομές της αρχαίας ελληνικής.
- Να αντιληφθούν τη σημασία της χρήσης των ρηματικών προσώπων και τον τρόπο που αυτά λειτουργούν στο κείμενο.
- Να καταλάβουν ότι η μετάφραση του αρχαίου κειμένου πρέπει να βασίζεται στη μελέτη του αρχαίου κόσμου.
- Να κατανοήσουν ότι η νεοελληνική έχει πιο αναλυτικό χαρακτήρα σε σχέση με την αρχαία ελληνική, όποτε είναι πιο συχνή στη μετάφραση η χρήση περιφράσεων.

- Να αντιληφθούν ότι το ύφος και οι γλωσσικές επιλογές έχουν άμεση σχέση με πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται ο λόγος.
- Να αντιληφθούν ότι το λεξιλόγιο της νεοελληνικής είναι συνέχεια της αρχαίας ελληνικής.
- Να συνδέσουν στερεότυπες εκφράσεις που χρησιμοποιούνται σήμερα με την προέλευσή τους.

Γραμματισμοί

Επιδιωκόμενοι στόχοι είναι οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να εκφράζουν πολυτροπικά τα νοήματα που προσλαμβάνουν από την ανάγνωση του κειμένου.
- Να συνδιαμορφώνουν τη διδακτική πορεία μέσα στα πλαίσια της ομάδας που έχει κοινό στόχο.
- Να αξιοποιούν πολιτιστικά και κοινωνικά στοιχεία της ταυτότητάς τους για να προσεγγίσουν το αρχαίο κείμενο.
- Να αξιοποιούν γνώσεις και δεξιότητες που έχουν μέσα από τις Τ.Π.Ε.
- Να αξιοποιούν τεχνικές αναζήτησης στο διαδίκτυο και αξιολόγησης της ταυτότητας συγκεκριμένων διαδικτυακών τόπων.
- Να αξιολογήσουν τις Τ.Π.Ε. ως σημειωτικούς πόρους για την προσέγγιση της αρχαίας γραμματείας.
- Να αξιοποιήσουν ψηφιακά περιβάλλοντα επικοινωνίας για μαθησιακούς σκοπούς.
- Να χρησιμοποιήσουν τις Τ.Π.Ε. για να δημιουργήσουν κείμενα σε ψηφιακά περιβάλλοντα δηλώνοντας την ταυτότητά τους.

Διδακτικές πρακτικές

Το σενάριο παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να αυτενεργήσουν και να εργαστούν ομαδικά. Η συνεργασία τους οδηγεί σε πρακτικές μακριά από το πνεύμα του ανταγωνισμού που διέπει συνήθως τις μαθητικές σχέσεις, εξασφαλίζοντας το κατάλληλο κλίμα για φυσική εμπέδωση της γνώσης. Επιπλέον, οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι υπάρχει και ένας ευχάριστος και διασκεδαστικός τρόπος για να μάθει κανείς και δεν αδημονούν για το χτύπημα του κουδουνιού.

Επίσης, η ενασχόληση με τη γραμματική και το συντακτικό εντάσσεται στη λογική ότι η λέξη υπάρχει στο κείμενο όχι ως μονάδα αλλά μέσα σε φράσεις, το νόημα των οποίων καθορίζει τόσο τον ρόλο όσο και τη μορφή της λέξης. Η ενασχόληση με τη μετάφραση γίνεται με αφετηρία τη συνολική κατανόηση του κειμένου και αξιοποιείται υλικό από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, όχι για να μάθουν οι μαθητές να κάνουν μια «σωστή» μετάφραση, αλλά για να κατανοήσουν ότι το κείμενο της νεοελληνικής μετάφρασης είναι ένα ανεξάρτητο κείμενο και ότι η μετάφραση είναι το αποτέλεσμα μιας επίπονης ερμηνευτικής διαδικασίας με ποικίλες μορφές.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αρχικά το σενάριο συντάχθηκε για τα Ρητορικά Κείμενα της Θεωρητικής Κατεύθυνσης. Παρ' όλου που στην πορεία άλλαξε η συνθήκη αυτή, αφού πλέον για να εφαρμοστεί το σενάριο έπρεπε να το κείμενο να διδαχθεί στα πλαίσια της Θεματογραφίας ως αδίδακτο, η αφετηρία της αρχικής του σύλληψης θα μπορούσε κάλλιστα να παραμείνει η ίδια. Συγκεκριμένα, το περιεχόμενο των προοιμίων των ρητορικών λόγων θα μπορούσε να βοηθήσει τους μαθητές να βγουν από τη συνήθη αμηχανία τους να ξεκινήσουν την απάντηση σε μια ερώτηση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο ακολουθεί τις [Οδηγίες](#) Διδασκαλίας του μαθήματος και εκμεταλλεύεται το υποστηρικτικό υλικό από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και από το Ψηφιακό Σχολείο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΟΙ Τ.Π.Ε. αξιοποιούνται ως μαθησιακός πόρος, αλλά και ως χώρος όπου θα απελευθερωθεί η μαθητική πρωτοβουλία και δημιουργικότητα. Οι μαθητές κατευθύνονται σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, αλλά έχουν και τη δυνατότητα να αναζητήσουν μόνοι τους υλικό για να συλλέξουν τις απαραίτητες πληροφορίες. Στο σημείο αυτό έχει σημασία η επισήμανση να ελέγχουν και να αξιολογούν το περιεχόμενο των ιστοσελίδων που επισκέπτονται.

Επίσης, οι μαθητές θα δημιουργήσουν δικά τους κείμενα διαφόρων μορφών και πολυτροπικού χαρακτήρα έχοντας ως αφόρμηση το αρχαίο κείμενο.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ρητορικά Κείμενα, Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης:

[Ισοκράτης, Περί Ειρήνης 1-2.](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)

[Χάρτες Google](#)

[Lexigram: Θησαυρός της Ελληνικής](#) [Ελεύθερα λεξικά και εκπαιδευτικά λογισμικά].

[TimeRime](#) [Λογισμικό δημιουργίας χρονογραμμής].

[Hot Potatoes](#) [Λογισμικό δημιουργίας διαφόρου τύπου ασκήσεων].

[Pixton](#) [Λογισμικό δημιουργίας κόμικ].

[Comicstripcreator](#) [Λογισμικό δημιουργίας κόμικ].

[Photoscape](#) [Λογισμικό επεξεργασίας εικόνας].

[Wordle](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας συννεφόλεξων].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου φροντίζουμε να έχουμε δημιουργήσει έναν ηλεκτρονικό τόπο επικοινωνίας (ιστολόγιο, ηλεκτρονική τάξη), προκειμένου οι μαθητές να δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Επίσης, είναι καλό να εξασφαλιστούν εναλλακτικοί τρόποι επικοινωνίας των μαθητών με τον διδάσκοντα είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είτε μέσω κοινωνικών δικτύων. Αυτό είναι αναγκαίο κυρίως αν το ηλεκτρονικό περιβάλλον που θα επιλεγεί δεν επιτρέπει στους μαθητές τη μεταφόρτωση κάποιων αρχείων (βίντεο, εικόνας, ήχου). Αναγκαίο είναι, επίσης, να έχουν εγκατασταθεί τα απαραίτητα λογισμικά στους υπολογιστές που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές. Τέλος, για πρακτικούς λόγους, είναι καλό να δίνονται στους μαθητές τα κείμενα και σε φωτοτυπία, για να διευκολύνεται η ανάγνωση χωρίς συχνές μετακινήσεις στην οθόνη.

Οι ομάδες μπορούν να διαμορφωθούν από τους ίδιους τους μαθητές, αφού ενημερωθούν για το περιεχόμενο των Φύλλων Εργασίας. Η δομή των Φύλλων Εργασίας παρέχει ευελιξία να γίνει ο χωρισμός ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τάξης. Επίσης, υπάρχουν εναλλακτικές ψηφιακές

δραστηριότητες έτσι ώστε οι μαθητές να μην είναι υποχρεωμένοι να ασχοληθούν με κάτι που δεν το γνωρίζουν ή δεν τους αρέσει.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1...

ΟΜΑΔΑ Α

Στόχος σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τον **Συμμαχικό πόλεμο**. Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε με το υλικό που θα βρείτε σχετικό ψηφιακό υλικό.

1. Μπορείτε να αντλήσετε υλικό για τον Συμμαχικό πόλεμο από το σχολικό εγχειρίδιο Ρητορικά Κείμενα στις σελίδες 124 και 269 ή εναλλακτικά από το Ψηφιακό Σχολείο στην [Εισαγωγή](#) του «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας» λόγου του Δημοσθένη και στο [Ιστορικό Πλαίσιο](#) του «Περί της ειρήνης» λόγου του Ισοκράτη. Επίσης, μπορείτε να δείτε για τον Συμμαχικό πόλεμο και [στη Βικιπαίδεια](#).
2. Συμπληρώστε τα γεγονότα που αντιστοιχούν στις παρακάτω ημερομηνίες:
  - 378/77 π.Χ.
  - 358 π.Χ.
  - 357 π.Χ.
  - 357-355 π.Χ.
  - 356 π.Χ.
  - 355 π.Χ.
  - 351 π.Χ.

Το υλικό σας μπορείτε να το αντλήσετε:

- α. Από τον χρονολογικό πίνακα που υπάρχει στο σχολικό βιβλίο Ρητορικά Κείμενα στις σελ. 400-401 ή στο [Ψηφιακό Σχολείο](#).
- β. Από την εισαγωγή /ιστορικό πλαίσιο του λόγου «Περί Ειρήνης» του Ισοκράτη, σελ 269 ή στο Ψηφιακό Σχολείο.
- γ. Από την εισαγωγή/ ιστορικό πλαίσιο του λόγου «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας» του Δημοσθένη, σελ 124-125 ή στο Ψηφιακό Σχολείο
- δ. Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό και στο διαδίκτυο. Προσέξτε τις λέξεις κλειδιά που θα χρησιμοποιήσετε αλλά και την ταυτότητα των σελίδων που θα βρείτε. Υπάρχουν πολλοί που καπηλεύονται την ελληνική αρχαιότητα.

Μπορείτε να αναγνωρίσετε τον [ιστότοπο](#) που είναι δημοσιευμένο αυτό το αρχείο;

Θα εμπιστευόσασταν τις πληροφορίες που δίνει η [συγκεκριμένη σελίδα](#);

3. Τώρα ήρθε η ώρα να παρουσιάσετε όλα αυτά που συγκεντρώσατε.
- Προσέξτε περισσότερο τις δύο χρονολογίες: την έναρξη και το τέλος του Συμμαχικού πολέμου. Προσέξτε τον πολυμέτωπο αγώνα των Αθηναίων κατά τον 4ο αιώνα π.Χ. Εναντίον ποιων δυνάμεων αγωνίζονται οι Αθηναίοι;
  - Διαλέξτε τον τρόπο:
    - α. Χρησιμοποιήστε την παρακάτω [εικόνα](#) με χάρτη της ευρύτερης ελλαδικής περιοχής (Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία).
    - Επεξεργαστείτε τον για να δείξετε τους εχθρούς των Αθηναίων κατά τη διάρκεια της Β΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας/ του Συμμαχικού πολέμου
    - (Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [PhotoScape](#), που είναι Ελεύθερο Λογισμικό/ Λογισμικό ανοιχτού κώδικα).
    - β. Γράψτε ένα δικό σας κείμενο όπου θα έχει εισαχθεί εικόνα ενός χάρτη.
    - γ. δημιουργήστε ένα αρχείο παρουσίασης (και από [εδώ](#)).
    - δ. δημιουργήστε ασκήσεις αντιστοίχισης με το λογισμικό HotPotatoes (δείτε [εδώ](#)).
    - ε. κατασκευάστε χρονογραμμή με το [TimeRime](#) και 20logos14 (οδηγίες [εδώ](#)).
    - Άλλα εργαλεία Web 2.0 για τη δημιουργία χρονογραμμής: [BeeDocs](#), [Dipity.](#), [TimeLineMaker.](#), [Tiki-Toki.](#), [timeglider.](#), [TimeToast...](#)

ΟΜΑΔΑ Β

Στόχος σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για **τη Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία**.

Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε με το υλικό που θα βρείτε σχετικό ψηφιακό υλικό.

1. Μπορείτε να αντλήσετε υλικό για τη Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία στη [Βικιπαίδεια](#).
2. Συμπληρώστε τα γεγονότα που αντιστοιχούν στις παρακάτω ημερομηνίες:
  - ο 378/77 π.Χ.
  - ο 358 π.Χ.
  - ο 357 π.Χ.
  - ο 357-355 π.Χ.
  - ο 356 π.Χ.
  - ο 355 π.Χ.
  - ο 351 π.Χ.

Το υλικό σας μπορείτε να το αντλήσετε:

- ο α. Από τον χρονολογικό πίνακα που υπάρχει στο σχολικό βιβλίο Ρητορικά Κείμενα στις σελ. 400-401 ή στο [Ψηφιακό Σχολείο](#).
- ο β. Από την εισαγωγή /ιστορικό πλαίσιο του λόγου «Περί Ειρήνης» του Ισοκράτη, σελ 269 ή στο Ψηφιακό Σχολείο.
- ο γ. Από την εισαγωγή/ ιστορικό πλαίσιο του λόγου «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας» του Δημοσθένη, σελ 124-125 ή στο Ψηφιακό Σχολείο
- ο δ. Μπορείτε να αναζητήσετε υλικό και στο διαδίκτυο. Προσέξτε τις λέξεις κλειδιά που θα χρησιμοποιήσετε αλλά και την ταυτότητα των σελίδων που θα βρείτε. Υπάρχουν πολλοί που καπηλεύονται την ελληνική αρχαιότητα.

Μπορείτε να αναγνωρίσετε τον [ιστότοπο](#) που είναι δημοσιευμένο αυτό το αρχείο;

Θα εμπιστευόσασταν τις πληροφορίες που δίνει η [συγκεκριμένη σελίδα](#);

3. Τώρα ήρθε η ώρα να παρουσιάσετε όλα αυτά που συγκεντρώσατε.
  - Στο επόμενο βήμα θα παρουσιάσετε την Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία. Προσέξτε περισσότερο τις δύο χρονολογίες: την ίδρυση και τη διάλυση της Β΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας. Επίσης, ποιες δυνάμεις κυριαρχούν και ανταγωνίζονται στον ελλαδικό χώρο; Εναντίον ποιων δυνάμεων αγωνίζονται οι Αθηναίοι;
  - Διαλέξτε τον τρόπο:

- α. Χρησιμοποιήστε την παρακάτω [εικόνα](#) με χάρτη της ευρύτερης ελλαδικής περιοχής (Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία).
- Επεξεργαστείτε τον για να δείξετε τους εχθρούς των Αθηναίων κατά τη διάρκεια της Β΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας/ του Συμμαχικού πολέμου.
- (Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [PhotoScape](#), που είναι Ελεύθερο Λογισμικό/ Λογισμικό ανοιχτού κώδικα).
- β. Γράψτε ένα δικό σας κείμενο όπου θα έχει εισαχθεί εικόνα ενός χάρτη.
- γ. δημιουργήστε ένα αρχείο παρουσίασης (και από [εδώ](#)).
- δ. δημιουργήστε ασκήσεις αντιστοίχισης με το λογισμικό HotPotatoes (δείτε [εδώ](#)).
- ε. κατασκευάστε χρονογραμμή με το [TimeRime](#) και 20logos14 (οδηγίες [εδώ](#)).
- Άλλα εργαλεία Web 2.0 για τη δημιουργία χρονογραμμής: [BeeDocs](#), [Dipity.](#), [TimeLineMaker.](#), [Tiki-Toki.](#), [timeglider.](#), [TimeToast...](#)

Φύλλο Εργασίας 2...

ΟΜΑΔΑ Α

Είδαμε το ιστορικό πλαίσιο του κειμένου (γνώσεις για τον κόσμο) στο 1ο Φύλλο Εργασίας.

[1] Ἄπαντες μὲν εἰώθασιν οἱ παριόντες ἐνθάδε ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι καὶ μάλιστα σπουδῆς ἄξια τῇ πόλει περὶ ὧν ἂν αὐτοὶ μέλλωσι συμβουλεύσειν· οὐ μὴν ἄλλ' εἰ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων ἤρμοσε τοιαῦτα προειπεῖν, δοκεῖ μοι πρέπει καὶ περὶ τῶν νῦν παρόντων ἐντεῦθεν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν.

[2] ἤκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μέγιστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους ἄμεινον τῶν ἄλλων πράττειν. τὸ μὲν οὖν μέγεθος ὑπὲρ ὧν συνεληλύθαμεν τηλικούτόν ἐστιν.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο και στο [Ψηφιακό Σχολείο](#).

A1. Ερωτήσεις κατανόησης με βάση τις επιλογές ρηματικών προσώπων.

1.1. Ἄπαντες μὲν εἰώθασιν... μέλλωσι συμβουλεύσειν: Ο ρήτορας επιλέγει να μιλήσει στο γ' πληθυντικό πρόσωπο.

- ο α) Εντοπίστε τα ρήματα και τα υποκείμενα τους.
- ο β) Για ποιον λόγο προτιμά να ξεκινήσει με το γ' πληθυντικό;

1.2. οὐ μὴν ἄλλ' ... ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν: Ο ρήτορας επιλέγει το γ' ενικό.

- ο α) Εντοπίστε τα ρήματα και τα υποκείμενα τους.
- ο β) Εντοπίστε τη δοτική προσωπική. Για ποιον λόγο επιλέγει τη δοτική προσωπική και όχι το α' ενικό;

1.3. ἤκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες... ἄλλων πράττειν.

- ο α) Εντοπίστε τα ρήματα και τα υποκείμενα τους.
- ο β) Για ποιον λόγο επιλέγει ο ρήτορας το α' πληθυντικό και αμέσως μετά απρόσωπη σύνταξη; (εντάσσει και τον εαυτό του στο σύνολο).

1.4. τὸ μὲν οὖν... τηλικούτόν ἐστιν.

- ο α) Εντοπίστε τα ρήματα και τα υποκείμενα τους.
- ο β) Για ποιον λόγο επιλέγει ο ρήτορας το α' πληθυντικό;

A2. Από την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) βρείτε τη μετάφραση της Μ. Γ. Ξανθού. Διαλέξτε και αντιστοιχίστε τέσσερις (4) φράσεις της μετάφρασης (ονοματικά ή ρηματικά σύνολα) με τα αντίστοιχα σημεία του αρχαίου κειμένου.

πχ. Όλοι όσοι ανεβαίνουν σ' αυτό εδώ το βήμα = Άπαντες οί παριόντες ένθάδε

Μπορείτε να δημιουργήσετε ασκήσεις αντιστοίχισης με το λογισμικό Hotpotatoes (δείτε [εδώ](#)).

A3. Φτιάξτε ένα κόμικς ή επεξεργαστείτε τρεις-τέσσερις εικόνες στις οποίες θα εισαγάγετε φράσεις από την μετάφραση του κειμένου.

Αν ξέρετε κάποιο λογισμικό, μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε. Αλλιώς, για το κόμικς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το λογισμικό [Pixton](#). Θα πρέπει να κάνετε λογαριασμό (dialogos2014) και να χρησιμοποιήσετε γκρίκλις, επειδή δεν υποστηρίζει ελληνικά.

Μπορείτε, επίσης, να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα που θα εγκαταστήσετε στον υπολογιστή από [εδώ](#).

Για τις εικόνες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [PhotoScape](#), που είναι Ελεύθερο Λογισμικό / Λογισμικό ανοιχτού κώδικα.

B4. Αν θέλετε, ηχογραφήστε αναγνώσεις του κειμένου και δημιουργήστε βίντεο αξιοποιώντας και τις εικόνες που δημιουργήσατε.

ΟΜΑΔΑ Β

Είδαμε το ιστορικό πλαίσιο του κειμένου (γνώσεις για τον κόσμο) στο 1ο Φύλλο Εργασίας.

[1] Ἄπαντες μὲν εἰώθασιν οἱ παριόντες ἐνθάδε ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι καὶ μάλιστα σπουδῆς ἄξια τῇ πόλει περὶ ὧν ἂν αὐτοὶ μέλλωσι συμβουλεύσειν· οὐ μὴν ἄλλ' εἰ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων ἤρμοσε τοιαῦτα προειπεῖν, δοκεῖ μοι πρέπειν καὶ περὶ τῶν νῦν παρόντων ἐντεῦθεν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν.

[2] ἤκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μέγιστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους ἄμεινον τῶν ἄλλων πράττειν. τὸ μὲν οὖν μέγεθος ὑπὲρ ὧν συνεληλύθαμεν τηλικούτον ἐστίν.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο και στο [Ψηφιακό Σχολείο](#).

B1. Ερωτήσεις κατανόησης με βάση το νόημα

Παράγραφος 1

1.1. Τι συνηθίζουν να λένε ὅλοι;

1.2. Τι ισχυρίζεται ο ρήτορας ὅτι ταιριάζει στην παρούσα περίπτωση;

Παράγραφος 2

1.3. Ποιο θέμα θα συζητηθεί; Για ποιον λόγο είναι ιδιαίτερα σημαντικό; Ποια ευθύνη ἔχουν ὅσοι μιλήσουν;

1.4. Πώς ολοκληρώνεται το προοίμιο;

B2. Μετάφραση

Από την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) βρείτε τη μετάφραση του Δ. Αντωνίου. Διαλέξτε και αντιστοιχίστε τέσσερις (4) φράσεις της μετάφρασης (ονοματικά ή ρηματικά σύνολα) με τα αντίστοιχα σημεία του αρχαίου κειμένου.

π. χ. Ὅλοι ὅσοι παρουσιάζονται σ' αὐτό το βήμα = Ἄπαντες οἱ παριόντες ἐνθάδε

Μπορείτε να δημιουργήστε ασκήσεις αντιστοίχισης με το λογισμικό HotPotatoes (δείτε [εδώ](#)).

B.3. Φτιάξτε ένα κόμικς ή επεξεργαστείτε τρεις-τέσσερις εικόνες στις οποίες θα εισαγάγετε φράσεις από την μετάφραση του κειμένου

Αν ξέρετε κάποιο λογισμικό, μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε. Αλλιώς, για το κόμικ μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το λογισμικό [Pixton](#). Θα πρέπει να κάνετε λογαριασμό (dialogos2014) και να χρησιμοποιήσετε γκρίκλις, επειδή δεν υποστηρίζει ελληνικά. Μπορείτε, επίσης, να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα που θα εγκαταστήσετε στον υπολογιστή από [εδώ](#).

Για τις εικόνες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [PhotoScape](#), που είναι Ελεύθερο Λογισμικό / Λογισμικό ανοιχτού κώδικα.

B4. Αν θέλετε, ηχογραφήστε αναγνώσεις του κειμένου και δημιουργήστε βίντεο αξιοποιώντας και τις εικόνες που δημιουργήσατε.

Φύλλο Εργασίας 3... (κοινό για όλες τις ομάδες)

(ερμηνεία, εισαγωγικά, λεξιλόγιο Ισοκράτη, «Περί Ειρήνης», 1-2).

[1] Ἄπαντες μὲν εἰώθασιν οἱ παριόντες ἐνθάδε ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι καὶ μάλιστα σπουδῆς ἄξια τῇ πόλει περὶ ὧν ἂν αὐτοὶ μέλλωσι συμβουλευσείν· οὐ μὴν ἄλλ' εἰ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων ἤρμοσε τοιαῦτα προειπεῖν, δοκεῖ μοι πρέπει καὶ περὶ τῶν νῦν παρόντων ἐντεῦθεν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν.

[2] ἤκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μέγιστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους ἄμεινον τῶν ἄλλων πράττειν. τὸ μὲν οὖν μέγεθος ὑπὲρ ὧν συνεληλύθαμεν τηλικούτόν ἐστιν.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο και στο [Ψηφιακό Σχολείο](#).

Ερωτήσεις λεξιλογίου

1. Καταγράψτε τις λέξεις (και άρθρα, προθέσεις, κλπ) που διατηρούν και σήμερα την ίδια (ή πολύ κοντινή) σημασία; Πόσες είναι; Τι μέρος του λόγου (χωρίστε σε άκλιτα, ρήματα, ονόματα); Πόσες είναι όλες οι λέξεις του κειμένου; Τι συμπέρασμα βγάζετε για το λεξιλόγιο της νεοελληνικής;

ΑΡΘΡΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΡΗΜΑΤΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

2. Δημιουργήστε ένα [συννεφόμελο](#) του κειμένου . Ποιες είναι οι πιο συνηθισμένες λέξεις;
3. Ποια παραθετικά χρησιμοποιεί ο ρήτορας; Έχουν κάποιον συγκεκριμένο ρόλο για τη σημασία όσων λέει;
4. Ο Ισοκράτης χρησιμοποιεί επιθετικές μετοχές (οἱ παριόντες, τῶν νῦν παρόντων, τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους). Θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει δευτερεύουσες προτάσεις; Για ποιον λόγο επιλέγει μετοχές;

5. Δείτε τις σημερινές σημασίες της λέξης «εκκλησία» στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

6. Αναζητήστε στο [Lexigram](#) και χαρακτηρίστε γραμματικά τις λέξεις:

ειώθασιν

συνεληλύθαμεν

φάσκειν

7. Αναζητήστε τη σημασία των φράσεων/ λέξεων:

κατά τα ειωθότα (ειώθασιν)

φάσκει και αντιφάσκει (φάσκειν)

ενταύθα (έντεϋθεν)

τι θα πει η φράση “εγινε ο βίος αβίωτος” (βίω)

8. μέλλωσι, ήρμοσε: Να γραφούν οι προτάσεις στις οποίες ανήκουν τα ρήματα, να χαρακτηρισθούν συντακτικώς και να δικαιολογηθεί η έγκλιση κάθε ρήματος.

9. μέγιστα, μάλιστα, άξια, όρθως, άμεινον: Να γραφούν οι άλλοι βαθμοί.

θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός

10. συνεληλύθαμεν: Να αντικατασταθεί χρονικώς και να γραφεί το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του αορίστου β'.

Ένεστώτας			
Παρατατικός			
Μέλλοντας			
Αόριστος			
Παρακείμενος			
Υπερσυντέλικος			
οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική

--	--	--	--

11. βουλευομένους: Να γραφούν λέξεις της νέας ελληνικής από το ίδιο θέμα. Με τρία ομόρριζα ουσιαστικά να σχηματισθούν αντίστοιχες προτάσεις.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο παρέχει δυνατότητα ευελιξίας και μπορεί να αναπροσαρμοστεί με βάση τις διδακτικές ανάγκες ή τις δυνατότητες των μαθητών. Μπορεί να κλιμακωθεί η δυσκολία στα πλαίσια του ίδιου Φύλλου Εργασίας, έτσι ώστε οι μαθητές να ασχοληθούν ανάλογα με τις δυνατότητές τους και τους στόχους τους.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Καθώς το σενάριο περιέχει πολλές εναλλακτικές ασκήσεις, υπάρχει η περίπτωση να μπου οι μαθητές στην παραδοσιακή λογική διεκπεραίωσης της ύλης ξεφεύγοντας έτσι από το στόχο. Σαφώς δεν πρέπει να δούμε τις δραστηριότητες ως ύλη προς διδασκαλία αλλά ως μέσο για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Kalantzis, M. & Cope, B. 1999. «Πολυγραμματισμοί: επανεξέταση του τι εννοούμε ως γραμματισμό και τι διδάσκουμε ως γραμματισμό στα πλαίσια της παγκόσμιας πολιτισμικής πολυμορφίας και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας». Στο Α. Φ. Χριστίδης (επιμ.), «*Ισχυρές*» και «*ασθενείς*» γλώσσες στην *Ευρωπαϊκή Ένωση: όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού*». Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 680-695.
- Phillips, L. & M. W. Jorgensen, 2009. *Ανάλυση Λόγου, Θεωρία και Μέθοδος*. Αθήνα: Παπαζήσης, 162-164.
- Αρχάκης, Α. & Β. Τσάκωνα. 2011. *Ταυτότητες, Αφηγήσεις, και Γλωσσική Εκπαίδευση*, Αθήνα: Πατάκης, 191-195.
- Βαρμάζης, Ν. Δ. 2003. *Διδακτική των αρχαίων ελληνικών*. Αθήνα: Πατάκης, 57-60, 74-78.
- Ζαγούρας, Χ., Β. Δαγδιλέλης, Β. Κόμης, Δ. Κουτσογιάννης, Χ. Κυνηγός & Ψύλλος Δ. 2010. *Επιμορφωτικό Υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*, τεύχος 1: γενικό μέρος, Α΄ έκδοση. Πάτρα.
- Κακριδής, Ι. Θ. 1966. *Το μεταφραστικό πρόβλημα*. Αθήνα: Η βιβλιοθήκη του φιλολόγου.

- Κουτσογιάννης, Δ. 2011. Εφηβικές πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού και ταυτότητες. Θεσσαλονίκη, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, σελ. 50-58.
- Μαρωνίτης, Δ. Ν. 2001^α. «Ενδογλωσσική ανισοτιμία». Στο Α. Φ. Χριστίδης & Μ. Θεοδοροπούλου (επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 291-294.
- Μαρωνίτης, Δ. Ν. 2001^β. [Κατεβάστε τους αρχαίους από το εικονοστάσι](#). Το Βήμα, 7/4/2011. [15/12/2013]
- Μαρωνίτης, Δ. Ν. 2006. «Η περιπέτεια της ενδογλωσσικής μετάφρασης και η εκπαιδευτική της αξία». Στο Β. Τσάφος (επιμ.), Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, *Η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, Μεταίχμιο, 41-45.
- Μπουτουλούση, Ε. 2001. «Γλώσσα και γλωσσική επίγνωση». Στο Α.Φ. Χριστίδης & Μ. Θεοδοροπούλου (επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 223-229.
- [Πόλκας, Α. & Κ. Τουλούμης. 2012. Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 18-22. \[18/12/2013\].](#)
- [Πόλκας, Α. 2011. ΤΠΕ και διδασκαλία των κλασικών γλωσσών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση των χωρών Αγγλία, Γερμανία, Γαλλία και Ιταλία. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. \[18/12/2013\].](#)
- Τσάφος, Β. 2004. *Η διδακτική της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ΥΠΑΙΘ, 2013. *Οδηγίες για τη διδασκαλία μαθημάτων του Γενικού και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου*. [1/10/2013].
- Φρέιρε, Π. 1974. *Η αγωγή του καταπιεζόμενου*. Αθήνα: Ράππα.
- Χριστίδης, Α. Φ. 1999. «Γλώσσα και νέες τεχνολογίες». Στο Α. Φ. Χριστίδης, *Γλώσσα, Πολιτική, Πολιτισμός*. Αθήνα: Πόλις, 189-196.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

